

Beknopte inhoudstafel

Beknopte inhoudstafel.....	5
Uitgebreide inhoudstafel.....	7
Woord vooraf	13
Afkortingen.....	15
1. Inleiding	17
1.1 Het belang van tuchtrecht in de gevangenis	18
1.2 De opkomst van een rechtendiscours voor gedetineerden	22
1.3 EU-samenwerking op basis van mensenrechten?	30
2. Opzet en methoden van het onderzoek	35
2.1 Vraagstelling	35
2.2 Toelichting bij de onderzoeksvragen.....	35
2.3 Structuur van het boek	38
2.4 Methodologie.....	40
3. Internationale standaarden rond penitentiair tuchtrecht	51
3.1 Inleiding.....	51
3.2 Soft law	53
3.3 Hard law	55
3.4 Europese Unie.....	59
3.5 Overzicht internationaal rechtsinstrumentarium	63
3.6 Europees comité voor de preventie van foltering.....	67
4. De naleving van internationale standaarden	71
4.1 Standaarden voorafgaand aan de toepassing van het penitentiair tuchtrecht.....	75
4.2 Standaarden m.b.t. de tuchtinbreuken	84
4.3 Standaarden m.b.t. de tuchtprocedure	96
4.4 Standaarden m.b.t. de tuchtsanctie	159
4.5 Casus: de toepassing van het recht op een eerlijk proces tijdens tuchtprocedures in Frankrijk	216
4.6 Voorlopige conclusie.....	234
5. Relevantie van de naleving van internationale tuchtstandaarden voor EU-lidstaten en EU-samenwerking.....	253
5.1 Intrastatelijke consequenties van de niet-naleving van internationale standaarden	254

5.2 Extrastatelijke relevantie van internationale tuchtstandaarden	265
5.3 Voorlopige conclusie.....	296
6. Algemeen besluit	305
6.1 Doelstellingen en relevantie.....	305
6.2 Bevindingen betreffende de naleving van internationale tuchtstandaarden.....	307
6.3 Bevindingen betreffende de implicaties van het niet naleven van internationale tuchtstandaarden voor EU-lidstaten en EU-samenwerking	310
7. Een denkpiste voor een EU-brede naleving van soft law	313
7.1 Obstakels bij een humane, veilige en resocialisatiegerichte overlevering en overbrenging	313
7.2 Voorstellen voor een coherent, humaan detentiebeleid.....	319
8. Bibliografie.....	329
8.1 Literatuur.....	329
8.2 Rapporten, beleidsdocumenten en werkdocumenten	337
8.3 Wetgeving (internationaal en nationaal), voorbereidende documenten en rondzendbrieven	345
8.4 Internationale jurisprudentie.....	351
Published in the IRCP research series	355

Uitgebreide inhoudstafel

Beknopte inhoudstafel.....	5
Uitgebreide inhoudstafel.....	7
Woord vooraf	13
Afkortingen	15
1. Inleiding	17
1.1 Het belang van tuchtrecht in de gevangenis	18
1.2 De opkomst van een rechtendiscours voor gedetineerden	22
1.3 EU-samenwerking op basis van mensenrechten?	30
2. Opzet en methoden van het onderzoek	35
2.1 Vraagstelling	35
2.2 Toelichting bij de onderzoeksvragen.....	35
2.3 Structuur van het boek	38
2.4 Methodologie.....	40
3. Internationale standaarden rond penitentiair tuchtrecht	51
3.1 Inleiding.....	51
3.2 Soft law	53
3.3 Hard law	55
3.4 Europese Unie.....	59
3.5 Overzicht internationaal rechtsinstrumentarium	63
3.6 Europees comité voor de preventie van foltering.....	67
4. De naleving van internationale standaarden	71
4.1 Standaarden voorafgaand aan de toepassing van het penitentiair tuchtrecht.....	75
4.1.1 <i>Elke gedetineerde moet geïnformeerd worden over de regels inzake penitentiair tuchtrecht</i>	75
4.2 Standaarden m.b.t. de tuchtinbreuken	84
4.2.1 <i>Enkel gedrag dat een bedreiging vormt voor de goede orde, veiligheid of beveiliging mag gedefinieerd worden als een tuchtinbreuk</i>	84
4.2.2 <i>Nullem criminen sine lege. Een gedetineerde kan slechts gesanctioneerd worden voor inbreuken die op voorhand gekend waren</i>	89
4.2.3 <i>Een strafrechtelijk misdrijf in een penitentiaire inrichting kent een afwikkeling gelijkwaardig aan deze buiten de gevangensmuren</i>	93
4.3 Standaarden m.b.t. de tuchtprocedure	96
4.3.1 <i>Het disciplinair gezag berust niet bij gedetineerden</i>	96

4.3.2	Reactie op een tuchtinbreuk.....	98
4.3.3	Tucht als laatste redmiddel.....	103
4.3.4	Tijdslimieten.....	108
4.3.5	Grondig vooronderzoek.....	111
4.3.7	De gedetineerde wordt op de hoogte gesteld van.....	116
4.3.8	Het recht zichzelf te verdedigen.....	122
4.3.9	Ter voorbereiding van zijn verdediging.....	125
4.3.10	Iedere beschuldigde heeft recht op juridische bijstand.....	129
4.3.11	Getuigenverhoor.....	134
4.3.12	Openbare behandeling van de zaak.....	137
4.3.13	Iedere beschuldigde heeft recht op een tolk.....	137
4.3.14	De sanctionerende instantie wordt wettelijk vastgesteld.....	140
4.3.15	Onafhankelijk en onpartijdig tuchtorgaan.....	141
4.3.16	Vermoeden van onschuld & zwijgrecht.....	146
4.3.17	Motiveringsplicht.....	149
4.3.18	Een schuldig bevonden gedetineerde heeft recht op hoger beroep ..	155
4.4	Standaarden m.b.t. de tuchtsanctie.....	159
4.4.1	Nulla poena sine lege. Een gedetineerde kan slechts een sanctie opgelegd krijgen die op voorhand gekend was.....	159
4.4.2	Proportionaliteitscriterium.....	164
4.4.3	Ne bis in idem.....	171
4.4.4	Penitentiair verlof.....	174
4.4.5	Tuchtsancties en familiaal contact.....	175
4.4.6	Maximumperiode in eenzame opsluiting.....	178
4.4.7	Documenteren van de strafcel sanctie.....	182
4.4.8	Verplicht dagelijks bezoek aan gedetineerden opgesloten in een strafcel.....	185
4.4.9	De rol van het medisch personeel tijdens de strafcel sanctie.....	187
4.4.10	Detentiecondities in een strafcel.....	192
4.4.11	Verbod op het gebruik van dwangtuigen als sanctie.....	205
4.4.12	Verbod op collectieve sancties.....	207
4.4.13	Verbod op slavernij en dwangarbeid.....	209
4.4.14	Verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen.....	211
4.5	Casus: de toepassing van het recht op een eerlijk proces tijdens tuchtprocedures in Frankrijk.....	216
4.5.1	Inleiding.....	216
4.5.2	De Franse tuchtprocedure en het intrekken van het strafverminderingkrediet.....	218
4.5.3	Toepasbaarheid van art. 6 EVRM.....	222

4.5.4 <i>De penitentiaire tuchtprocedure: administratief of strafrechtelijk van aard?</i>	223
4.5.5 <i>De Engel-criteria</i>	225
4.5.6 <i>Voorgaande jurisprudentie m.b.t. Frankrijk</i>	228
4.5.7 <i>Over de naleving van art. 6 EVRM</i>	229
4.5.8 <i>Hoe een veroordeling door het EHRM ontlopen?</i>	231
4.5.9 <i>Conclusies</i>	233
4.6 <i>Voorlopige conclusie</i>	234
4.6.1 <i>Naleving van internationale standaarden</i>	235
4.6.2 <i>Afgetekende verschillen tussen lidstaten</i>	245
4.6.3 <i>Afgetekende verschillen tussen penitentiaire inrichtingen onderling</i>	247
4.6.4 <i>Afsluitende bedenkingen</i>	250
5. Relevantie van de naleving van internationale tuchtstandaarden voor EU-lidstaten en EU-samenwerking	253
5.1 <i>Intrastatelijke consequenties van de niet-naleving van internationale standaarden</i>	254
5.1.1 <i>Niet-bindende standaarden</i>	254
5.1.2 <i>Bindende standaarden</i>	262
5.2 <i>Extrastatelijke relevantie van internationale tuchtstandaarden</i>	265
5.2.1 <i>Evolutie van het internationale rechtskader</i>	265
5.2.2 <i>Het belang van het individu: het beroep op internationale standaarden bij de overlevering en overbrenging</i>	275
5.2.2.1 <i>Post-transfer</i>	275
5.2.2.2 <i>Pre-transfer</i>	276
5.2.3 <i>Het EU-perspectief. Het juridische belang van internationale standaarden voor de werking van wederzijdse erkenningsinstrumenten</i> .	285
5.2.4 <i>Het EU-perspectief. Het belang van wederzijds vertrouwen voor het EU-beleid</i>	292
5.3 <i>Voorlopige conclusie</i>	296
5.3.1 <i>Het intrastatelijke belang van de naleving van internationale tuchtstandaarden</i>	297
5.3.2 <i>Het extrastatelijke belang van hard law en soft law: de rol van het EHRM</i>	299
5.3.3 <i>Het extrastatelijke belang van hard law en soft law: de EU-samenwerking op basis van wederzijds vertrouwen</i>	301
6. Algemeen besluit	305
6.1 <i>Doelstellingen en relevantie</i>	305

6.2 Bevindingen betreffende de naleving van internationale tuchtstandaarden.....	307
6.3 Bevindingen betreffende de implicaties van het niet naleven van internationale tuchtstandaarden voor EU-lidstaten en EU-samenwerking	310
7. Een denkpiste voor een EU-brede naleving van soft law	313
7.1 Obstakels bij een humane, veilige en resocialisatiegerichte overlevering en overbrenging	313
7.2 Voorstellen voor een coherent, humaan detentiebeleid.....	319
7.2.1 <i>Koppeling OPCAT en EU-instrumenten</i>	321
7.2.2 <i>Betere kennisverspreiding</i>	325
8. Bibliografie.....	329
8.1 Literatuur.....	329
8.2 Rapporten, beleidsdocumenten en werkdocumenten	337
8.3 Wetgeving (internationaal en nationaal), voorbereidende documenten en rondzendbrieven	345
8.4 Internationale jurisprudentie.....	351
Published in the IRCP research series	355